

TERUGBLIK 2017

Het bedrijfsleven, maar ook de gehele Surinaamse gemeenschap, heeft in 2017 wederom een heel moeilijk jaar moeten doorstaan. In het afgelopen jaar heeft de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) jammergenoeg wederom een aantal ernstige problemen opgemerkt, die een grote impact hadden op ondernemerschap en de creatie van werkgelegenheid met als gevolg, dat een aantal bedrijven hun deuren hebben moeten sluiten of noodgedwongen hun operaties moesten inkrimpen. Gelukkig hebben de meeste bedrijven getoond te beschikken over de nodige weerbaarheid, maar ook bij hun is de rek er nu volkomen uit. Het is voor de VSB dus duidelijk, dat het roer omgegooid moet worden in 2018 in nationaal belang.

Ernstige problemen voor het bedrijfsleven

Onvoldoende kennis bij de beleidsmakers

Een van de ernstige problemen was het feit, dat er bij beleidsmakers onvoldoende kennis bestaat over de aard en omstandigheden van het Surinaams bedrijfsleven. Het is daarom goed om nogmaals te benadrukken, dat het bedrijfsleven in Suriname veelal bestaat uit micro -, kleine – en middelgrote ondernemingen, aangevuld met enkele groepen van bedrijven en wat grote bedrijven, die veelal goud multinationals zijn. Een dergelijke economie heeft behoefte aan maatregelen, die het ondernemersklimaat ondersteunen, zodat alle bedrijven middels het ondernemen van hun specifieke economische activiteiten kunnen bijdragen aan de groei van de economie en duurzame ontwikkeling, waaronder Decent Work. De VSB heeft in 2017 daarom wederom gepleit voor een 'enabling environment for sustainable enterprises (EESE)'. Dit is gebeurd in samenwerking met haar partners in het Overlegplatform van Organisaties van het Bedrijfsleven (het Platform). Helaas merkte het Platform op gegeven moment weinig progressie, waardoor de VSB op uitdrukkelijk verzoek van haar leden haar visie om te geraken uit de crisis heeft vastgelegd in een document, waarbij EESE en duurzame ontwikkeling gediend hebben als uitgangspunt.

Effecten contractie economie 2016

Een ander ernstig probleem was het feit, dat de effecten van de enorme contractie van de economie in 2016 in het afgelopen jaar nog steeds in hoge mate voelbaar waren. Het gevoerd beleid heeft in onvoldoende mate geresulteerd in het herstel van het vertrouwen in de economie en tot stimulering van economische bedrijvigheid. Integendeel is de algemene verwachting, dat de economie in 2017 wederom ingekrompen is. De afgelopen twee jaren hebben duidelijk bewezen, dat het vraagstuk van diversificatie van de economie op professionele wijze en heel beleidsmatig en integraal aangepakt dient te worden. Cruciaal is hierbij het instellen van een Crisisraad en het faciliteren van de Sociaal Economische Raad (SER), zodat deze hun input kunnen geven voor wat betreft de ontwikkeling van Suriname. De VSB heeft in 2017 wederom continu gepleit voor een nationale aanpak en sociale dialoog om uit de crisis te geraken. In Platform verband is er ook gepleit voor de instelling van een Investment – and Trade Promotion Agency, omdat het belang van buitenlandse en binnenlandse investeringen al jaren onderkend wordt door de VSB.

Ontbreken van nationaal geïntegreerd beleid

Een ander ernstig probleem was het veelal ontbreken van nationaal geïntegreerd beleid en de VSB was op meerdere momenten genoodzaakt hierop te wijzen. De VSB ondersteunt de modernisering van wetgeving in Suriname, onder andere wetgeving op het gebied van Arbeid, accreditatie van opleidingen en andere gebieden, maar alle wetten moeten passen in de Surinaamse context, dus beantwoorden aan het vraagstuk van functionaliteit. In een crisisperiode is het bovendien zeer noodzakelijk, dat wetten en maatregelen investeerders en ondernemers niet afschrikken en / of remmend werken op economische bedrijvigheid. De VSB wenst derhalve ernstige vraagtekens te plaatsen bij het beleid, dat gevoerd is op bepaalde gebieden, waarbij acties haaks waren op beleidsintenties en gevoerd beleid. In dit kader wenst de VSB nogmaals te benadrukken, dat de ratificatie van de 'Economic Partnership Agreement between de European Union and CARIFORUM (EPA)' niet langer op zich kan wachten, omdat diverse sectoren, zoals de agrarische sector en industrie, ernstige gevolgen kunnen ondervinden. Realisme en niet pseudo-nationalisme moet het kenmerk zijn van ons handelsbeleid. Het Dagelijks Bestuur van de VSB heeft daarom in het afgelopen jaar een bezoek gebracht aan Frans Guyana om de banden met het bedrijfsleven aldaar aan te halen, hetgeen heeft geresulteerd in een Franse Dag in Suriname en zal leiden tot het houden van een Suriname Business Day in Frans Guyana in het eerste kwartaal van 2018.

Stijging en verruwing criminaliteit 2017

Een ander ernstig probleem was de criminaliteit in 2017, met name de verruwing van de criminaliteit, waarbij niet alleen ondernemers, maar ook burgers en zelfs oudere Surinamers, niet werden ontzien. Ook de toename van smokkelwaar op de lokale markt baarde de VSB ernstig zorgen, evenals de toenemende drugsvangsten in Suriname en in het buitenland, omdat economische bedrijvigheid en arbeidsplaatsen in de formele en legale productie-, agrarische - en diensten sectoren ernstig in gedrang komen. De VSB wenst daarom haar ernstige bezorgdheid kenbaar te maken over de mogelijke verhoging van accijnzen op bepaalde producten in Suriname, zonder dat de regering haar controle mechanismen eerst terdege heeft aangepakt en wederom onder haar gezag heeft, omdat de actuele situatie in de markt, waarbij smokkelwaar ongeveer een marktaandeel van 60 - 70 procent heeft, duidelijk maakt, dat het via officiële kanalen ons land binnenkomt. De VSB was derhalve zeer content, dat het een Memorandum of Understanding (MOU) heeft kunnen ondertekenen met het Korps Politie Suriname en ook nog eens een eerste aanzet heeft kunnen doen om het Korps te voorzien van wat benodigd materiaal. De VSB heeft alle vertrouwen in het Korps Politie Suriname en rekt op een verdere prettige samenwerking en implementatie van de MOU.

Stabilisatie van de koers is nog steeds noodzakelijk.

De VSB heeft de maatregelen van de President van de Centrale Bank om te geraken tot de stabilisatie van de US dollar en ordening van de valuta markt in Suriname ondersteund in 2017 en is zich er volkomen van bewust, dat ook in 2018 de verdere stabilisatie ondersteund zal moeten worden in nationaal belang. De VSB acht het daarom noodzakelijk, dat het Platform van de President van de Centrale Bank voor dialoog met relevante stakeholders, welke werd ingesteld in het laatste kwartaal van 2016, net als in 2017 ook in 2018 vaker bijeen komt om de actuele situatie te bespreken.

Bijzondere band met de ILO verder verstevigd

In 2017 is de bijzondere band, welke de VSB heeft met de International Labour Organisation (ILO) heeft verder verstevigd. De VSB heeft in 2017 in samenwerking met de ILO de International Labour Organisation (ILO) een aantal projecten in het kader van de 'enabling environment for sustainable enterprises (EESE)' kunnen uitvoeren, waarvan sommigen in samenwerking met bedrijven in Suriname, waaronder de FATUM – VSB Best Young Entrepreneurs Competitie en Starter dag; de productie en vertoning van infomercials over jonge ondernemers in Suriname gedurende enige maanden om als voorbeeld te dienen voor jonge en andere personen, die aspiratie hebben om als ondernemer aan de slag te gaan en de implementatie van de Sustaining Competitive and Responsible Enterprises (SCORE) pilot. Daarnaast heeft de VSB zich ook sterk gemaakt voor het houden van een workshop over 'Decent Work in the Rural Economy' in December 2017. De VSB zal zich beijveren voor de implementatie van de overeengekomen plan van actie in 2018. De ILO, met name het Bureau for Employers' Activities (ACTEMPT) heeft de VSB ook ondersteund met het houden van een Corporate Social Responsibility (CSR) Workshop, waar het programma CSR Roadmap werd gepresenteerd in samenwerking met het Programma voor Uitzending Managers (PUM). Ook heeft de VSB kunnen profiteren van trainingen op het gebied van Occupational Health and Safety en Decent Work in the Rural Economy in Turijn, terwijl de VSB ook vertegenwoordigd was op de 'Women in Business and Management Regional Meeting for the Americas' in Lima. De VSB was verheugd te vernemen, dat een interne evaluatie van de ILO heeft uitgewezen, dat de VSB de hoogste implementatiegraad had van landen in Latijns-America en het Caribisch Gebied, die ILO projecteen met een waarde van boven USD 30.000 aan het uitvoeren waren. De ILO heeft op verzoek van de VSB ook een 'Competency Based Education and Training (CBET) workshop gehouden voor het Polytechnic College (PTC).

Aanhaken van de banden met andere internationale organisaties

De VSB is er ook in geslaagd om in 2017 de banden met andere internationale organisaties aan te halen. Cruciaal waren de banden met de Inter-American Development Bank (IADB), de Caribbean Employers' Confederation (CEC), de International Organization of Employers (IOE) en de United Nations Development Fund (UNDP). De belangrijkste ontwikkeling op dit gebied was de benoeming van haar Bestuurslid, de heer Paul Torilal, als Director van de CEC. Verder is de VSB thans officieel onderdeel van de Civil Society Monitoring Committee van de IADB en heeft geparticipeerd in een oriëntatie missie naar Nicaragua, welke georganiseerd was door de bank in samenwerking met de Competitive Unit Suriname (CUS) om de Investment Promotion Agency van dit land, welke bekend staat als een world class model, te gaan bestuderen. De VSB heeft ook geparticipeerd als een van de vertegenwoordigers van de IOE in een global meeting betreffende 'Decent Work

and Health Services', welke in Geneve is gehouden en geresulteerd heeft in het houden van de eerdergenoemde ILO Meeting in Suriname in December 2017. Ook aan de activiteiten van de CEC heeft de VSB geparticipeerd, met name de verdere implementatie van het Regionaal Project, welke de CEC uitvoert in samenwerking met de Caribbean Congress of Labour (CCL). In dit kader heeft de VSB een drietal meetings georganiseerd in 2017, betreffende productiviteit, sociale dialoog en business continuïteit. Leden van de VSB hebben ook massaal geparticipeerd aan de CEC – ILO Survey, betreffende 'Women in Business and Management', hetgeen heeft gemaakt, dat de VSB de hoogste participatiegraad had in het Caribisch gebied, namelijk 61 respondenten. Ook aan de eendaagse meeting, welke georganiseerd werd op Saint Lucia om de resultaten te bespreken, heeft de VSB met succes deelgenomen. De VSB heeft ook geparticipeerd in het Civil Society Forum van UNASUR in Quito om ook daar haar stem te laten horen

VSB Young Management in het leven geroepen

Leden van de VSB gaven hun goedkeuring aan het initiatief van het Bestuur om VSB Young Management (VSB YM) in het leven te roepen. Mevrouw Daniela Herkul werd gekozen als de eerste Voorzitter van VSB YM. In de afgelopen maanden heeft VSB YM een aantal zeer geslaagde activiteiten ontplooid, zoals de Meet & Greet en een informatieavond over belastingen. VSB YM zal een geassocieerde vereniging van de VSB worden.

Corporate Social Responsibility blijft een noodzaak

De VSB heeft CSR in 2017 wederom sterk gepromoot onder haar leden. In samenwerking met de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden, het Suriname Business Forum en MVO Nederland werd begin 2017 een trainingssessie georganiseerd om wat dieper in te gaan op de praktische toepassing van ISO 26000. Leden van de VSB werden in het najaar ook getraind in het programma CSR Roadmap, terwijl voor de derde keer de VSB – Rosebel Gold Minies CSR Award Gala werd gehouden. De 2017 winnaars van de VSB – Corporate Social Responsibility Award in respectievelijk de categorieën klein, middelgroot en groot bedrijf waren : Kosmos Energy, GOM's Food en Newmont Suriname. De VSB hoopt, dat haar leden door zullen gaan om CSR te integreren in hun bedrijfsvoering, zodat deze kernwaarde niet alleen leeft onder haar leden, maar meer nog, zodat bedrijven in Suriname kunnen bijdragen aan duurzame ontwikkeling in ons land. De VSB was derhalve zeer verheugd de toename van CSR activiteiten onder haar leden te bespeuren, ondanks het feit, dat niet allemaal breed zijn uitgemeten in de media.

Goede ontwikkelingen bij bedrijven in Suriname

Ondanks de crisis, welke ons land teistert en de inkrimping van onze economie, hebben diverse bedrijven in Suriname toch de nodige stappen ondernomen om hun economische activiteiten verder te verruimen. De progressie is wederom veelal geboekt dankzij eigen inspanningen en visie van betreffende bedrijven, dan door bewust beleid van de overheid. De VSB was verheugd door de opening van de nieuwe bakkerij van Fernandes, de opening van de hypermoderne trainingscenter van SURMAC, de opening van hun nieuwe kantoorgebouwen, filialen en winkels door onder andere Moussi Issa, Kirpalani's, Optiek Ninon en HEM. Maar ook de certificering van leden, zoals SUBISCO en Gopex International was verheugend nieuws. De VSB ondersteunt initiatieven, welke gericht zijn op de ontsluiting van rurale en verder gelegen gebieden in ons land, dus de ingebruikname van ATM's door diverse banken werd ook dit jaar als bijzonder positief nieuws ervaren. Ook de launch van Trustbank Amanah, de eerste Islamic bank op het westelijk halfrond, was bijzonder positief nieuws. De ontwikkelingen bij het Polytechnic College onder andere de accreditatie van opleidingen en aanbidding van nieuwe opleidingen waren ook positief nieuws, evenals het feit, dat PTC een terrein heeft toegewezen gekregen door de regering. De VSB complimenteert de regering met de toekenning van een terrein, vooral daar PTC het enigste opleidingsinstituut in Suriname, dat beroepsgerichte technische opleidingen op hoger niveau (HBO) aanbiedt.

Maatschappelijke aandachtspunten

De VSB heeft in het afgelopen jaar wederom haar visie of bezorgheid laten horen over enkele maatschappelijke vraagstukken, onder andere de situatie in de gezondheidszorg en op het gebied van onderwijs. In Platform verband is er reeds in januari 2017 aandacht gevraagd voor de voortdurende problematiek in het onderwijs en de gezondheidszorg, terwijl ook gewezen is op de noodzaak voor een evaluatie van de sociale wetten, met name de wetten Basiszorg Verzekering en Algemeen Pensioen en het behoud van het milieu. Het Platform heeft hierbij aangegeven bereid te zijn om te participeren in commissies om de visie van het bedrijfsleven kenbaar te maken, zodat systemen duurzamer gemaakt kunnen worden. Helaas zijn de evaluatie commissies nooit gekomen. De VSB blijft ernstig bezorgd over het rendement van ons onderwijssysteem, met name de lage examenresultaten, maar ook het gebrek aan sociale vaardigheden van afgestudeerden. Ook het laag ontwikkelingsniveau van de bevolking blijft zorgen baren, omdat geen enkel land duurzame ontwikkeling kan bewerkstelligen met een laag opgeleide bevolking. De VSB heeft in 2017 daarom de verdere implementatie van de Suriname National Training Authority (SNTA) ondersteund, omdat het belang van competentie gericht onderwijs niet alleen erkend wordt, maar als zeer noodzakelijk wordt beschouwd.

Hoogachtend,
Namens het Bestuur van de VSB,

Steven Mac Andrew
Directeur VSB